

Mākslas vēstures studijas

Katrīna Šeikina, LMA MA I Mākslas vēsture un teorija

Writing Art History

Īsumā

Nodaļā aplūkoti dažādi naratīvie ietvari, ko var izmantot mākslas vēstures rakstīšanā. Izcelta daudzveidīga mākslas vēstures rakstīšanas pieeja.

Galvenās tēmas

- Analizēti dažādu periodu teksti, meklējot kopīgo un atšķirīgo
- Dzimtes, dzimuma aizspriedumu ietekme uz mākslas vēstures naratīvu veidošanos
- Tiek apšaubīti pieņēmumi par progresu un evolūciju mākslā

Enciklopēdiskais darbs galvenokārt
veltīts dabas pasaulei, bet autors
pievērsies arī mākslai un arhitektūrai

Plīnijs Vecākais (CE 23/24-79)
Dabas vēsture

Plīnijs Vecākais pievērsās arī
mākslinieku biogrāfijām. Viņa teksti
palīdzēja veidot renesanses laika
ideālu par mākslinieku kā intelektuālu
un cienījamu personību

Mākslinieka statusu paaugstināja zināšanas par
senās Grieķijas un Romas mākslu

Džordžo Vazāri

1511-1574

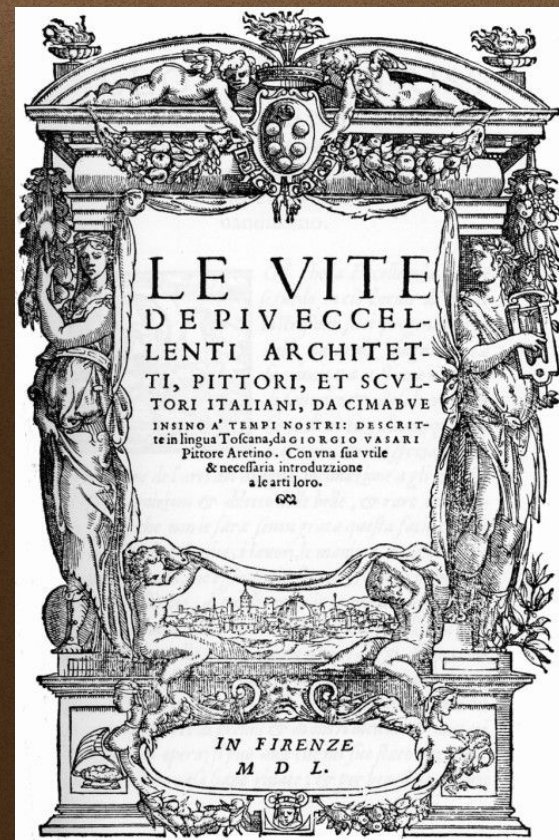
Mākslinieku dzīvesstāsti

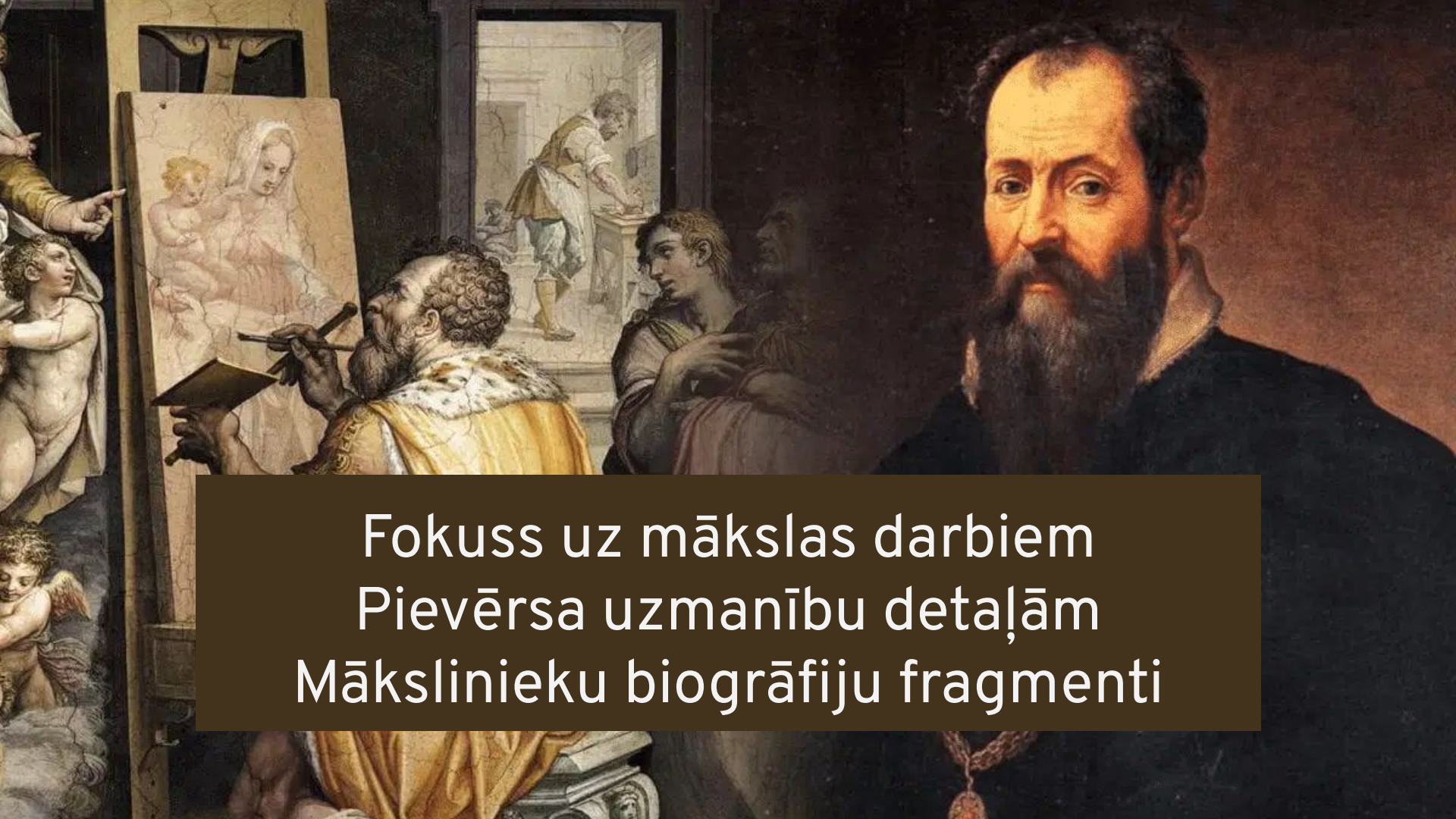
Nozīmīgs avots zināšanām par renesanses
māksliniekiem

Grāmatu veido trīs daļas

- Aprakstīti mākslinieki Čimabue un Džoto. Mākslas atdzimšana pēc tumšajiem laikiem
- Agrīnā renesanse, mākslinieki Mazačo un Botičelli, arhitekts Brunelleski un mākslas teorētiķis un arhitekts Alberti
- Pēdējā daļa sākas ar Leonardo da Vinči un aptver tos māksliniekus, kurus mēs tagad uzskatām par Augstās renesanses māksliniekiem

Fokuss uz mākslas darbiem
Pievērta uzmanību detaļām
Mākslinieku biogrāfiju fragmenti

**Galvenokārt pievērsās renesansei, pētot
“augsto mākslu” kā liecību tā laika
intelektuālajai videi.**

**Izpratne par mainīgajām attēlu funkcijām
un sociālā un kultūras konteksta nozīmi
caurvij viņa pētniecību**

Ernsts Gombrihs (1909-2001)

The Story of Art

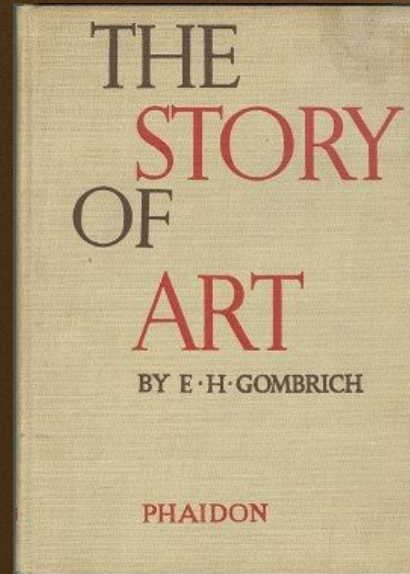
Ernsts Gombrihs, 1950

Lineāra mākslas attīstība

Maz pievērš uzmanību plašākam kontekstam

Fokuss uz kanoniskiem māksliniekiem

Līdzīgi kā Vazāri grāmatā akcents likts uz “dižajiem māksliniekiem” un stiliem

Johans Joahims Vinkelmanis (1717-1768)

Viens no pirmajiem vēsturniekiem, kas skatīja mākslu plašākā kontekstā, izmantojot pēc iespējas dažādākus avotus.

Priekšplānā izvirzījās mākslas darbi nevis mākslinieks.

Piedāvāja sistemātisku un hronoloģisku mākslas vēstures pētniecību.

Antīkās Grieķijas mākslas klasiskais periods (aptuveni 5. gs. p. m ē.) viņaprāt bija māksliniecisko sasniegumu un skaistuma ideāla virsotne.

**Antīkajai mākslai bija liela loma
mākslinieciskajā domāšanā.
Klasika - apzmēja ne tikai
periodu, bet arī norādīja uz
mākslas darba vērtību /
kvalitāti**

20. gadsimts

Mākslas vēsturnieki vairāk pievērsās sava laika mākslai. Modernisms piedāvāja pilnīgi atšķirīgu vērtību un estētikas kopumu.

Klements Grīnbergs (1909-1994)

Uzskatīja, ka avangards ir nepieciešams, lai saglabātu kultūru dzīvu. Viņa sociālistiskie uzskati pamatoja ideju, ka vajadzīga jauna kultūra, kas aizstātu pagātnes kultūru.

Grīnbergs nonāca pie uzskata, ka vizuālajai mākslai jāpievēršas tikai tam, ko tā spēj izteikt vizuāli, tāpēc tai nav jābalstās uz kādu citu pieredzi.

Daļēji pateicoties Grīnberga centieniem, modernisms kļuva par konservatīvo vērtību bastionu, ko radīja baltie vīrieši, izslēdzot citas grupas.

Gendered art histories

Grizelda Polloka (1949)

Izceļ mākslas vēstures rakstīšanas tendenci, kas vērsta uz vīriešiem, lai gan ļoti bieži sievietes ir mākslas darbu subjekti un arī mecenāti.

Linda Nohlina (1931-2017)

Māksla tiek radīta konkrētā vidē un ir cieši saistīta ar šo vidi, un to ietekmē mākslas akadēmijas, mecenāti un tas, kā sabiedrība uztver pašu mākslinieku, piemēram, kā cienījamu personu vai atstumto.

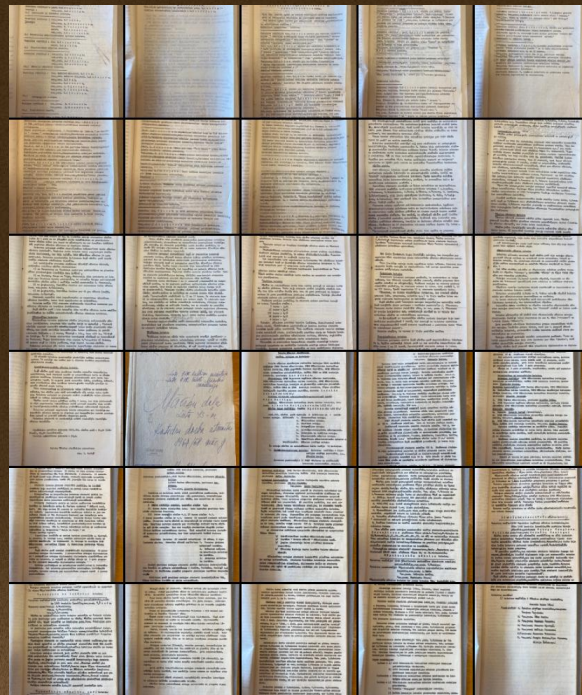
Feministiskā mākslas vēsture pirmo reizi lika apšaubīt tradicionālo mākslas vēstures kanonu un pavēra iespēju skatīt mākslas darbus no cita skatpunkta

Mākslas vēstures diskursā tiek iekļauti jautājumi ne tikai par attiecībām starp vīriešiem un sievietēm, bet arī homoseksualitātes attiecības ar mākslu (dažkārt dēvētas par kvīru teoriju), kā arī attiecības starp kolonizētāju un kolonizēto postkoloniālajā pasaulē

The place of non-Western art history

- Joprojām Āfrikas māksla tiek raksturota kā primitīva un naiva, salīdzinot to ar kanoniskajiem mākslas vēstures darbiem. Vienlaikus Ēģiptes māksla tiek skatīta izolēti no pārējā kontinenta.
- Rietumos liels uzsvars likts uz Ķīnas tēlniecību, kaut gan ķīnieši kaligrāfiju uzskata par būtiskāko mākslas veidu.
- Svarīgi atcerēties, ka mēs citādāk vērtējam mākslas darbus nekā sabiedrība no kuras attiecīgais darbs ir nācis. Tas pats attiecas uz mākslinieciskās izteiksmes līdzekļu hierarhiju.

Maģistra darba izstrāde

Paldies!

